

**PROGRAM EDUKACJI ZDROWOTNEJ
W RAMACH REALIZACJI PROJEKTU „SZKOŁA PROMUJĄCA ZDROWIE”**

SZKOŁA PODSTAWOWA IM. B. PRUSA W LIŚCU WIELKIM

I. WSTĘP

Światowa Organizacja Zdrowia w 1948 roku określiła zdrowie jako „stan pełnego, dobrego samopoczucia fizycznego, psychicznego i społecznego,

a nie tylko jako brak choroby lub zniedołężnienia”. W ostatnich latach definicja ta została uzupełniona o sprawność do „prowadzenia produktywnego życia społecznego i ekonomicznego”. Odpowiedni stan zdrowia jest podstawą rozwoju i działania ludzi. Jest on wartością dla człowieka, dzięki któremu może realizować swoje własne aspiracje, zaspokajać potrzeby, radzić sobie ze środowiskiem.

Dlatego tak ważne staje się propagowanie nawyków prozdrowotnych i aktywnego spędzania czasu wolnego. Zdrowy uczeń ma lepszą dyspozycję do nauki. Edukacja zdrowotna jest najbardziej opłacalną i długofalową inwestycją w zdrowie społeczeństwa. W szkole powinna być zintegrowana ze wszystkimi dziedzinami wiedzy. Umożliwi to uczniom nabywanie kompetencji do zdrowego stylu życia, podejmowania działań na rzecz ochrony zdrowia własnego i innych oraz tworzenia zdrowego środowiska, radzenia sobie ze zmianami, stresem i sytuacjami trudnymi.

II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU

Program edukacji zdrowotnej przeznaczony jest do realizacji w klasach I– VIII szkoły podstawowej oraz grupach przedszkolnych na wszystkich zajęciach edukacyjnych.

Program podzielony jest na następujące bloki tematyczne:

- I. Higiena osobista i otoczenia
- II. Bezpieczeństwo i pierwsza pomoc.
- III. Ruch w życiu człowieka.
- IV. Żywność i żywienie.
- V. Zdrowie psychospołeczne i edukacja do życia w rodzinie.
- VI. Profilaktyka uzależnień.

III. CELE KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA

Cele ogólne:

- nabywanie wiedzy o zdrowiu;
- ukształtowanie poczucia odpowiedzialności za zdrowie własne i innych ludzi;

Cele szczegółowe

- nabycie przez uczniów prozdrowotnych nawyków
- kształtowanie lub modyfikacja zachowań i postaw zdrowotnych ucznia w takim kierunku, aby sprzyjały zdrowiu i prawidłowemu rozwojowi psychofizycznemu
- wdrażanie uczniów do aktywnego działania na rzecz zdrowia własnego i innych
- wdrażanie uczniów do przestrzegania zasad bezpieczeństwa wobec siebie i innych, w szkole i w domu, podczas nauki i w czasie wolnym
- wdrażanie do aktywnego spędzania czasu wolnego
- kształtowanie prawidłowej komunikacji wśród uczniów
- uświadomienie korzyści wynikających z aktywności fizycznej
- umiejętność rozróżniania zagrożeń i sposobów radzenia sobie z nimi.
- uświadomienie związku między sposobem żywienia, a zdrowiem

IV. PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW

Założone cele edukacyjne zostaną osiągnięte przez:

- prowadzenie zajęć metodami aktywnymi,
- przygotowywanie gazetek tematycznych dotyczących zagrożeń przyrody, ochrony zdrowia,
- uczestnictwo w konkursach i akcjach organizowanych na rzecz ochrony zdrowia,
- plakaty, wystawy i degustacje (np. zdrowej żywności)
- udział w wycieczkach i zawodach sportowych
- spotkania z pielęgniarką
- udział w przedstawieniach profilaktycznych

VI. EWALUACJA PROGRAMU

W działaniach ewaluacyjnych prowadzonych przez nauczyciela najważniejsze będzie dziecko. Systematyczne i wspólne analizowanie dokumentów pozwoli dziecku nabyć doświadczeń związanych z odkrywaniem swoich mocnych i słabych stron, uczyć motywacji do dalszej pracy, prowadzić rozmowy o wzajemnych oczekiwaniach nauczyciela i ucznia.

Ewaluacja powinna dokonywać się na każdych zajęciach, kiedy to nauczyciel obserwuje pracę ucznia, jego zaangażowanie i organizowanie pracy.

Ewaluacja prowadzona będzie metodami:

- obserwacja i analiza zachowania dzieci podczas zajęć oraz wycieczek,
- rozmowy, dyskusje i aktywne słuchanie,
- analiza udziału uczniów w konkursach,
- wykonywanie plakatów,

- wystawy prac dzieci,

Po ukończeniu programu przedszkolak oraz uczeń będzie:

- zwracał większą uwagę na bezpieczeństwo swoje i innych,
- rozwijał umiejętności i utrzymywał nawyk troski o własne zdrowie,
- posiadał umiejętności organizowania własnej pracy, wypoczynku i czasu wolnego,
- wyrabiał w sobie nawyk potrzeby ruchu i ćwiczeń fizycznych dla prawidłowego funkcjonowania organizmu,
- umiał właściwie zachowywać się w kontaktach z osobami obcymi oraz z niebezpiecznymi przedmiotami,
- świadomy różnego rodzaju zagrożeń

V. PROPOZYCJE ZAGADNIĘĆ DO REALIZACJI

I. Higiena osobista i otoczenia		
Zadania	Formy realizacji	Osiągnięcia i umiejętności Uczeń:
1. Dostosowanie ławek szkolnych i krzeseł do wzrostu uczniów	- wymierzenie uczniów i dostosowanie ławek szkolnych oraz krzeseł do wzrostu uczniów	- wie, jaki kolor ławki i krzesła odpowiada jego wzrostowi
2. Zapewnienie warunków higieniczno – sanitarnych na terenie szkoły.	- dbanie o czystość i porządek w szkole	- umie korzystać z urządzeń sanitarnych na terenie szkoły i poza nią
3. Higiena jamy ustnej.	- pogadanki nt higieny jamy ustnej w kl 0 – VI - fluoryzacja w kl. I – VI - realizacja programów higieny jamy ustnej kl 0-VI - udział w programach higieny jamy ustnej	- wie, jak należy dbać o higienę jamy ustnej i rozumie potrzebę jej przestrzegania.
4. Zasady higieny okresu dojrzewania.	- omówienie tematyki: przestrzeganie zasad higieny osobistej, dostrzeganie związku między dbałością o higienę osobistą a odbiorem swojej osoby przez innych ludzi (w ramach zajęć wychowania do życia w rodzinie)kl IV - VI - omówienie zasad higieny okresu dojrzewania na lekcjach przyrodykl I V - VI	- przestrzega czystości odzieży - wie, jakie zmiany zachodzą w organizmie w okresie dojrzewania - wie, jak przestrzegać zasad higieny w okresie dojrzewania - dostrzega związek między dbałością o higienę osobistą a odbiorem swojej osoby przez innych ludzi - zna sposoby zapobiegania przeziębieniu, potrafi dobrać właściwy ubiór oraz sposoby odżywiania stosowne do pory roku
5. Zasady higieny podczas przygotowywania posiłków.	- pogadanki nt zasad higieny przygotowywania posiłków kl0 – VI - wspólne przygotowywanie kanapek, sałatek, soków kl0 – VI	- zna i stosuje zasady higienicznego przygotowania posiłków
II. Bezpieczeństwo i pierwsza pomoc		

1. Zapewnienie w szkole bezpiecznych warunków nauki, pracy, odpoczynku i zabawy.	<ul style="list-style-type: none"> - bieżące naprawy pomocy szkolnych, ławek i krzeseł - konserwacja i naprawa przyrządów na placu zabaw - remont izb lekcyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, że należy szanować meble szkolne i pomoce
2. Bezpieczeństwo w szkole.	<ul style="list-style-type: none"> - omawianie przepisów BHP na godz. wychowawczych w kl IV – VI oraz zajęciach w kl 0-III - apele ogólnoszkolne - próbne alarmy przeciwpożarowe, - pogadanki z pielęgniarką szkolną nt. bezpieczeństwa w drodze do szkoły, nieszczęśliwych wypadków wśród dzieci - realizacja programów: „Bezpieczna szkoła”, „Szkoła bez przemocy” - omówienie skutków hałasu na zdrowie człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> - zna drogę ewakuacyjną w szkole i wie, jak należy postępować w razie alarmu. - zna zasady zachowania i postępowania w razie pożaru - zna wpływ hałasu na zdrowie i samopoczucie
3. Współpraca z Komisariatem Policji w Rychwale	<ul style="list-style-type: none"> - pogadanki nt bezpiecznej drogi do szkoły, zachowania w przypadku spotkania osoby obcej - pogadanka nt zabaw na śniegu - pogadanka nt bezpieczeństwa w sieci 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje w praktyce wiadomości i umiejętności zachowania się – uczestnictwa w ruchu drogowym - wie, czym grozi niebezpieczne zachowanie nad wodą i na lodowiskach
4. Bezpieczeństwo w domu	<ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie uczniów z zagrożeniami, z którymi mogą się zetknąć się w domu, - jak zachować się w niebezpiecznych sytuacjach 	<ul style="list-style-type: none"> - umie określić sytuacje niebezpieczne w szkole, w domu i na ulicy.
5 Uzyskanie karty rowerowej i motorowerowej	<ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie i egzamin uczniów kl. IV na kartę rowerową - przygotowanie uczniów kl. VI do egzaminu na kartę motorowerową 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje w praktyce wiadomości i umiejętności zachowania się – uczestnictwa w ruchu drogowym
6. Pierwsza pomoc przedlekarska	<ul style="list-style-type: none"> - pogadanki i pokazy pierwszej pomocy przedlekarskiej dla uczniów kl. IV w ramach przygotowań do egzaminu na kartę rowerową - pokazy pierwszej pomocy dla wszystkich uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> - zna numery telefonów alarmowych - wie, jak udzielić pierwszej pomocy - wie, jak zadbać o bezpieczeństwo swoje i innych na wakacjach letnich i zimowych
III. Ruch w życiu człowieka		
1. Działalność sportowo – rekreacyjna na terenie szkoły	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia sportowe w ramach SKS (kl. IV-VI) - gry zabawy ruchowe kl 0-VI 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi określić wpływ ruchu na budowę i postawę ciała - posługuje się terminem: aktywność fizyczna - potrafi dokonać wyboru odpowiedniego

		stroju sportowego w zależności od rodzaju ćwiczeń, miejsca i pory roku
2. Działalność sportowo – rekreacyjna poza szkołą	<ul style="list-style-type: none"> - zawody sportowe rozgrywane wg gminnego kalendarza zawodów(kl. IV-VI) - międzyszkolne imprezy sportowe (kl. IV-VI) - wyjazdy na basen -doskonalenie pływania - organizacja wycieczek szkolnych 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi cieszyć się sukcesami i umie ponosić porażki we współzawodnictwie sportowym
3. Aktywne spędzanie przerw międzylekcyjnych	<ul style="list-style-type: none"> - gry i zabawy na boisku szkolnym i holu - doskonalenie gry w tenisie stołowym i piłkarzyki 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi samodzielnie wykonać proste ćwiczenia fizyczne zapewniające prawidłową postawę - potrafi zorganizować bezpieczne gry i zabawy
4. Realizacja programów propagujących aktywny styl życia	<ul style="list-style-type: none"> - kampania „Zachowaj trzeźwy umysł” - program „Trzymaj formę” 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia wpływ aktywności fizycznej na organizm człowieka
5. Organizacja zajęć sportowych podczas ferii zimowych	<ul style="list-style-type: none"> - udział w zajęciach sportowych dla wszystkich uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi zagospodarować czas wolny zajęciami odpowiadającymi osobistym zainteresowaniom sportowym
6. Zajęcia z gimnastyki korekcyjno – kompensacyjnej.	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia w kl I-III 	<ul style="list-style-type: none"> - zna zasady prawidłowego oddychania, - potrafi utrzymać prawidłową postawę w pozycjach niskich, średnich i wysokich oraz podczas gier i zabaw, - zdobył nawyk utrzymywania prawidłowej postawy, prawidłowego ustawienia stóp i chodu
IV. Żywność i żywienie		
1. Zapewnienie uczniom możliwości spożycia posiłku w szkole	<ul style="list-style-type: none"> - gorąca herbata do drugiego śniadania - rozprowadzanie mleka w szkole dla chętnych uczniów w ramach programów: „Mleko w szkole” i „Owoce w szkole” - gorący obiad dla chętnych uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje wartości odżywcze pokarmów mlecznych oraz warzyw i owoców spożywanych na surowo.
2. Zapoznanie uczniów z zasadami prawidłowego odżywiania	<ul style="list-style-type: none"> - omówienie na lekcjach przyrody oraz godzinach wychowawczych w kl IV –VI oraz zajęciach w kl 0 – VI zasad prawidłowego żywienia, estetyka przygotowania posiłków, 	<ul style="list-style-type: none"> - zna i przestrzega zasady zdrowego odżywiania - wie, na co zwrócić uwagę przy kupowaniu żywności

	<ul style="list-style-type: none"> - zasady kupowania artykułów spożywczych (analiza etykiet, skład żywności, termin przydatności do spożycia...) - przechowywanie żywności , - wykonanie zdrowych kanapek, wykonanie szaszłyków owocowo - warzywnych, sałatek owocowych - wspólne spożywanie posiłków - realizacja programu „Śniadanie daje moc” 	<ul style="list-style-type: none"> - odczytuje z opakowań produktów informacje o dodatkach chemicznych - zna znaczenie składników pokarmu - zna wartość odżywczą pokarmów - wie, do czego prowadzi nadmiar lub niedobór pokarmów - potrafi wykonać zdrową potrawę z warzyw i owoców
3. Udział w programach dotyczących zdrowego odżywiania – oddział przedszkolny.	<ul style="list-style-type: none"> - „Bądźmy zdrowi. Wiemy, więc działamy” - „Moje dziecko idzie do szkoły” 	<ul style="list-style-type: none"> - nabywa prawidłowe nawyki prozdrowotne
4. Organizacja konkursów dotyczących zdrowego stylu życia	<ul style="list-style-type: none"> - konkursy plastyczne, - konkurs na wiersz, rymowankę 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi odróżnić produkty sprzyjające zdrowiu i szkodliwe dla zdrowia - zna i przestrzega zasady zdrowego odżywiania
V. Zdrowie psychospołeczne i edukacja do życia w rodzinie		
1. Tworzenie klimatu wspierającego zdrowie psychiczne	<ul style="list-style-type: none"> - traktowanie uczniów z życzliwością, stwarzanie im możliwości wyrażania własnych opinii - stwarzanie uczniom szans na przeżywanie sukcesów poprzez udział w konkursach, zawodach sportowych - organizacja uroczystości szkolnych wspólnie z rodzicami: Dnia Rodziny, Choinki, Dnia Babci i Dziadka 	<ul style="list-style-type: none"> - zaprezentuje się z jak najlepszej strony, ma możliwość odniesienia sukcesu
3. Udział w akcjach charytatywnych	<ul style="list-style-type: none"> - „Góra Grosza” ,WOŚP, „Gorączka Żłota” - zbiórka artykułów szkolnych i słodyczy dla dzieci z Domu Dziecka w Nowym Świecie - zbiórka nakrętek i zawieszek „Lipton” - współpraca z Konińskim Bankiem Żywności (zbiórka płodów rolnych, pozyskanie od KBŻ żywności dla ubogich rodzin uczniów naszej szkoły) 	<ul style="list-style-type: none"> - jest wrażliwy na potrzeby i krzywdę innych
4. Prowadzenie rozmów na temat przeżyć i doświadczeń dzieci, związanych z życiem rodzinnym.	<ul style="list-style-type: none"> - pogadanki i zajęcia 0-III 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcia : rodzina, rodzice, dziecko, rodzeństwo, dziadkowie, wnuki
5. Poznanie znaczenia słowa tolerancja.	<ul style="list-style-type: none"> - pogadanki i zajęcia 0-VI - spotkanie z psychologiem i pedagogiem 	<ul style="list-style-type: none"> - stara się być tolerancyjny - zna prawo do wolności religii i przekonań, prawo do swobodnego

		<p>wyrażania poglądów</p> <ul style="list-style-type: none"> - szanuje poglądy i przekonania drugiego człowieka - zna prawo do życia bez przemocy i poniżania.
6. Kontakty interpersonalne.	<ul style="list-style-type: none"> - omówienie na różnych zajęciach dydaktycznych w kl 0-VI oraz spotkaniach z pedagogiem i psychologiem następujących zagadnień: <ul style="list-style-type: none"> • zasady życia w grupie • nabywanie umiejętności rozwiązywania konfliktów w różnych dziedzinach życia, • radzenie sobie z własnymi emocjami. • uczenie poszanowania godności osobistej, nietykalności cielesnej, szacunku dla innych. • ćwiczenie umiejętności współdziałania w grupie 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi odmawiać i mówić „nie” - wie, jak radzić sobie w trudnych sytuacjach i gdzie szukać pomocy - wie, jakie są różnice między ludźmi - umie słuchać innych i stara się być empatyczny - rozpoznaje własne emocje i stara się panować nad nimi
7. Rodzinne tradycje i zwyczaje (Boże Narodzenie, Wielkanoc).	<ul style="list-style-type: none"> - omówienie na zajęciach w kl 0-VI właściwych relacji z rodzicami. - omówienie tradycji rodzinnych w domach uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi ocenić swoje relacje z rodzicami - zna tradycje świąteczne przekazywane w rodzinie
8. Kim chcę zostać w przyszłości?	<ul style="list-style-type: none"> - pogadanki i zajęcia kl V-VI - spotkanie z psychologiem i pedagogiem 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, czego może się obawiać stając się coraz bardziej dorosłym - rozumie pojęcie sukcesu - zna swoje mocne i słabe strony - zauważa swoje sukcesy - wie, jak ważne jest określenie celu, do którego chce dążyć - pozytywnie myśli o swoich możliwościach
VI. Profilaktyka uzależnień		
1. Profilaktyka antynikotynowa	<ul style="list-style-type: none"> - profilaktyka uzależnienia od papierosów - pogadanki nt. palenia papierosów w kl. 0 – VI - konkurs plastyczny dla uczniów kl. V „Palić, nie palić – oto jest pytanie” - udział w akcjach: Światowy dzień bez papierosa, Rzuć palenie razem z nami 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, jaki jest wpływ nikotyny na organizm - wie, jak odmawiać zapalenia papierosa

	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja programów antynikotynowych: „Czyste powietrze wokół nas” (o.p.6-latków) „Nie pal przy mnie proszę” (kl III) „Znajdź właściwe rozwiązanie (kl V) 	
2. Przyjmowanie nieznanymi substancji i leków.	<ul style="list-style-type: none"> - pogadanki z wychowawcami oraz pedagogiem i psychologiem nt skutków nadużywania leków 	<ul style="list-style-type: none"> - ma świadomość szkodliwego wpływu leków na organizm w przypadku ich nadużycia - wie, że naraża się na niebezpieczeństwo , przyjmując nieznane substancje
3. Co to jest nałóg?	<ul style="list-style-type: none"> - pogadanki z wychowawcami oraz pedagogiem i psychologiem nt różnych uzależnień: od nikotyny, dopalaczy, alkoholu, telefonu, gier komputerowych, zakupów itd. 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, co to jest nałóg - rozpoznaje sytuacje zagrożenia zdrowia - zna mechanizmy uzależnienia - nie ulega nałogom, - zna konsekwencje zdrowotne palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania środków odurzających
4. Jak właściwie korzystać z Internetu i telefonu komórkowego?	<ul style="list-style-type: none"> - rozmowy z wychowawcami, policjantem oraz pedagogiem i psychologiem nt zagrożeń w sieci 	<ul style="list-style-type: none"> - wie jak bezpiecznie korzystać z Internetu - zna bezpieczne sposoby wykorzystania telefonu komórkowego